

SVOBODNA SLOVENIJA

AÑO (LETO) XXIV. (18)
No. (štev.) 10

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES
11. marca 1965

Znova vabi

Šolski zvonček

V teh prvih bližnjih jesenskih dneh se bodo odprla zopet vrata šolskih zavodov in požirala vase trume mladine. Zdi se mi, da ti dnevi pomenijo nek važni mejnik v življenju posameznih družin. Ne le, da so brezpogojno končane počitnice naših malih, ko so srkali vase moči fizične narave in se krepili za nove umske napore, to je tudi pričetek skrbi naših mamic za vse tisto zunanje materialno okolje, ki pripomore, da učnost do mladih glavice prodre in v njih tudi svoje mesto najde. Skratka, s pričetkom pouka se čuti nek splošen skupen napor učnega osebja, staršev in otrok.

Ker je v vseh kulturnih državah ljudskošolsko šolanje po zakonu obvezno, nastajajo iz tega obveznosti za starše, kakor tudi za otroke. Predvsem je največja obveznost staršev, da pošiljajo šoloobvezne otroke v red in šole, jih nadzorujejo in jim po možnosti tudi pomagajo, da dosežejo največje možne uspehe. Dolžnost otrok pa je, da v šolo vestno pohajajo, se pridno učijo ter tako staršem izkazujejo dolžno zahvalo, učiteljem hvaležnost, sami sebi pa si gradijo trdne temelje za bodočo izobrazbo in usposobljenost ter preko tega primerno mesto v človeški družbi.

Mi, ki smo si uredili življenje v tej gostoljubni deželi, smo vezani na dve strani: naproti tej deželi in do samih sebe oziroma do naroda, iz katerega izhajamo. Tej deželi bomo plačali svojo obveznost z izpolnjevanjem zakonskih predpisov. Do svojega naroda, katerega del smo, pa so te naše obveznosti večje, na videz težje izpolnjive, ker ni pisanih zakonov, niti predvidenih kazni, ki bi nas v to prisilile. Silijo pa nas k temu moralni zakoni, ki nam nalagajo spoštovanje in gojenje našega materinega jezika, ohranjanje kulturne tradicije, ki je rastoča in poživljajoča prehajala iz rodu v rod, zlasti pa nas sili k temu naša prihajajoča mladina, ki bo toliko naša, kolikor jo bomo znali v našo prekrvasiti, ji našega duha vcepiti in ji pomagati, da se bo taka postavila na krepke noge in živela iz naše preteklosti v nove dni!

Vse premalo pomislimo, da so za vse to mlada otrokova leta najvažnejša. Prva šolska leta, ko trok na vse strani željno obrača svoje oči in napevja ušesa, da vplivi, kar se mu pač ponuja. Izgovori, da je za vse to še čas, ko bo otrok bolj k pameti prišel, so jalovi, prazni in pričajo le o praznoti in nezavednosti tistih, ki z njimi otepajo okrog sebe. Tedaj bo že daleč prepozno: okolje, v katerem bo rastle mali sinček, ga bo pretrdno oklenilo vase in hčerka tudi ne bo čutila več potrebe izstopiti iz kroga svojih prijateljic, v katerega se je vživela. Če v prvih šolskih letih nismo znali obuditi in vzgojiti v otroku čuta do naše slovenske stvari, do katere bi ga naj potem vezala ljubezen, zaman naš trud, da bi kdaj pozneje v omtvilih tleh vzbrstelo seme.

Včasih je tako težko prepričati nekatere naše ljudi, predvsem našo polodraslo mladino, o neizmerni vrednosti znanja in gojenja našega jezika, poznanja in prepevanja naše pesmi in vključevanja ter spoštovanja kulturnega bogastva našega naroda. Res, da o direktnih koristih, kakor jih nudi npr. znanje angleškega jezika ali matematike ali kemije, ne moremo govoriti. Vendar že samo dejstvo, da so te etične dobrine postavljene visoko nad čisto stvarne koristi, nas potrjuje o visoki vrednosti našega ravnjanja.

Vsi vemo, kje je odmerjeno mesto tistim ljudem, ki so svojo krizajčili, miselnosti svojega naroda niso privzeli in niso zrasli iz njegovega kulturnega občestva. Nimajo svoje domače vsebine, ker je niso privzeli, s tujo so se ogrnili le na površju. Kaj naj torej počnemo s takimi?

Zato moramo mi vzgojiti tako mladino, ki bo zrasla iz naših korenin, bo napojena z našim sokom in bo nujno privzela le tisto iz svojega okolja, kar jo bo izpopolnjevalo.

Začetek slovenskih šolskih tečajev! Spet bo po krajevnih domovih iz trume otrok odmeval razposajeni živ-žav in prešerni smeh, ki bo pričal o mladost-

AMERIŠKI LETALSKI NAPADI IN IZKRCANJE V VIETNAMU

Ameriško in južnovietnamsko letalstvo je v minulem tednu izvedlo silovit zračni napad na komunistične postojanke v Severnem Vietnamu. Nad 160 letal je odvrlo 70 ton bomb na 60 do 70 vojaških objektov in povzročilo težko škodo vietnamskim komunistom. Skoro 80 odstotkov vojaških objektov je bilo poškodovanih ali uničenih, istočasno pa je bilo potopljenih okoli 15 vojaških čolnov.

Radio Hanoi je o napadu objavil, da „ni povzročil nobene škode“, medtem ko je iz fotografij, ki so jih posnela napadajoča letala, razvidna težka škoda.

Amerikanci so izjavili, da bodo letalske napade na Severni Vietnam ponavljali, ne kot povračilne napade, pač pa kot redne načrtne napade na komunistične postojanke severno od 17. vzporednika. Zaenkrat glavnega mesta Hanoi še ne nameravajo borbardirati.

Nekaj dni zatem je nad 30 ameriških letal napadlo tudi komunistično področje v sosednjem Laosu. To področje vietnamski komunisti uporabljajo za prevoz svojega vojaštva in vojnega materiala v Južni Vietnam. Letalski napad so Amerikanci izvršili na laosko področje v sporazumu z laosko vlado.

Ameriški letalski napadi na Severni Vietnam so imeli močan odmev v svetu. V komunističnem taboru so seveda znova grozili, da ameriški napadi ne bodo ostali brez odgovora; toda doslej so i Kitajci i sovjeti ostali le pri besedah. V komunističnih prestolnicah so uprizorili demonstracije proti ameriškim veleposlaništvom. Silovite demonstracije so bile zlasti v Moskvi, kjer je več sto azijskih in afriških študentov pobilo nad 310 oken na poslopju ameriškega veleposlaništva.

Nova zaostritev spora med Moskvo in Pekingom

Pripravljala konferenca komunističnih strank v Moskvi, ki je trajala od 1. do 5. marca t. l., in na kateri naj bi se sodelujoče kom. stranke dogovorile o skupnem nastopanju proti Pekingom, se je vršila v zaprtih prostorih, tako da razen iz uradnih poročil ostali svet ni mogel zvedeti, kako se je konferenca sicer razvijala.

Prvo uradno poročilo o razgovorih na konferenci je bil protest komunističnih strank proti izkrcanju ameriškega vojaštva v Južnem Vietnamu. Drugo poročilo pa poudarja, da so se zaradi pekinških napadov na sovjetsko vlado, sodelujoče komunistične stranke še tesneje strnile okoli Moskve.

Med Pekingom in Moskvo je med zasedanjem konference prišlo do novih napetosti, zlasti, ko je Peking obtožil Moskvo, da ni ščitila azijskih in afriških demonstrantov pred ameriškim veleposlaništvom v Moskvi. Sovjetska policija je namreč nekaj demonstrantov za kratek čas priprla. Peking je zahteval od Moskve, da se mora sovjetska vlada demonstrantom opravičiti.

Moskovska vlada je pekinško zahtevo odbila, v Pekingom pa je kitajska vlada uprizorila demonstracijo proti sovjetom pred sovjetskim veleposlani-

nem zdravju in iskrenosti naše mladine. Vemo, da so z rednim pošiljanjem otrok v tečaje zvezane skrbi, stroški, delo. Ampak starši, ki mislijo le na otroke, njihovo dobro in koristi, bodo vse to znogljili brez tožb in oklevanja. Za koga živita oče in mati, če ne za otroka! Naj bi ne bila vedno prva skrb čim udobnejša hiša, donosna obrt, denar! Nekega dne bo vse to nič, otroci pa bodo ostali in s ponosom govorili o starših, ali pa žalostno sklanjali glave, kadar bo pogovor naneseel nanje...

Naš rod v tujini naj ostane slovenski po mišljenju in dejanju. Sicer, čemu naša kulturna dediščina? Čemu naše knjžnice, naša pesem, če bi ji bilo usojeno umreti? Čemu naj še stara mati iz domovine pošilja vnuku knjige, če jih ta ne bo prebiral in ne razumel več? Kako na se ji vnuček zahvali za prijazen dar, če ji ne bo znal napisati preprostega pisma, niti ji za praznike sestaviti voščila? Naše slovenstvo na

V zahodnem svetu je Washington za svoje letalske napade na Severni Vietnam dobil oporo v Londonu, kjer je Wilsonova vlada objavila, da „vse dotlej, dokler bo Severni Vietnam pošiljal komunistične gverilce v Južni Vietnam, Hanoi ne more pričakovati, da ne bi občutil grozot vojskovanja na lastni koži.“

Francija, ZSSR in Indija pa se vsaka po svoje trudijo, da bi se sovražnosti v Vietnamu ustavile in da bi Moskva, Washington, Pariz, London in Peking sedli za zeleno mizo in se začeli pogajati.

Glavna iniciativa v tej smeri prihaja iz Moskve in Pariza. Amerikanci so ponovno objavili, da ne bodo prenehali z vojskovanjem prej, dokler ne bodo imeli dokazov in zagotovil komunistov, da so prenehali z gverilo v Južnem Vietnamu.

Za zavarovanje enega svojih največjih letališč v Južnem Vietnamu so Amerikanci minuli ponedeljek izkrcali v Južnem Vietnamu 3500 mornariških vojakov in objavili, da imajo novi ameriški oddelki povelje, streljati na komuniste, kjer in kadar koli bi jih ti napadli. Ameriške vojaške sile so se v Južnem Vietnamu tako povečale na nad 27.000 mož. Doslej so bili ameriški vojaki v Južnem Vietnamu samo kot inštruktorji in opazovalci, sedaj pa bodo posegli v vojskovanje direktno.

Proti izkrcanju so ostro protestirale Kitajska, Severni Vietnam in ZSSR. Protestiral je tudi indijski delegat v Medn. kontrolni komisiji za Vietnam.

V Saigon je zadnje dni prispela iz Washingtona številna vojaška ekipa generalov in drugih vojaških strokovnjakov, ki jo vodi šef ameriške suhozemske vojske general Johnson.

štvom. To so bile prve demonstracije proti ZSSR na Kitajskem.

Opazovalci menijo, da je spor med Pekingom in Moskvo, kakršen je sedaj, nerešljiv. Peking vztrajno zahteva, da mora Moskva opustiti idejo o mirnem sožitju z zahodnjaki in da se mora otrestiti revizionizma, ki da ga je v sovjetsko partijo zanesel Hruščov.

V Madridu v Španiji je imela vlada zadnje čase težave s študenti, ki so se začeli upirati sedanjim vseučiliškim sindikatom in zahtevati več svobode. Večja skupina študentov in tudi nekaj profesorjev se je ločila od uradnega študentovskega sindikata in ustanovila svojega. Na nekaterih fakultetah so imeli tudi stavke. Prišlo je tudi do spopada s policijo. Končno so se duhovi pomirili in zadnja poročila iz Madrida navajajo, da bo vlada v znatni meri ugodila študentovskim zahtevam.

Harold Wilson, predsednik britanske laboristične vlade, je ob obisku v Zahodnem Berlinu Nemcem zagotavljal, da Vel. Britanija ne bo umaknila svojih čet iz Zahodne Nemčije brez predhodnega dogovora med zahodnimi zavezniki.

tej strani oceana dviga ponos in krepki moči za obstoj našega naroda v domovini. In domovina, tista dobra in poštena, ima oči uprte v mladi slovenski rod, ki raste pod tujim nebom, a ob domači slovenski paši. Tako smo povezani med sabo in čutimo isto, slovensko, domače!

Slovenska mati, oče, brat, stric — ne tehtaj žrtev, ki te težijo, če pomagaš mladino voditi v slovenske šolske tečaje ali ji nudiš pomoč pri učenju! Ne seštevaj izdatke, ki si jih potrošil v ta plemeniti namen!

Slovenski ljudskošolski tečaji po naših domovih z božjo pomočjo pričenjajo z delom; v osrednji slovenski hiši pa odpira svoja vrata srednješolski tečaj, ki naj združi v svojih učilnicah iz vseh slovenskih naselij našo srednješolsko mladino.

Dobro seme je pripravljeno: slovenska mladina, v tebi naj dozori v klasje! —jke

Prodorna volilna zmaga dr. Freia v Čilu

V Čilu so bile v nedeljo dne 7. t. m. splošne volitve. Volili so 147 poslancev ter 21 senatorjev, katerim je od 45, kolikor jih šteje čilska senatska zbornica, potekel mandat. V volilne imenike je bilo vpisanih 2.920.615 volilcev. Kandidatne liste je postavilo 12 strank, 6 velikih in 6 „manjših“.

Volitve so imele izreden pomen. Na njih je namreč ljudstvo moralo odločiti ali je za Freievo izvedbo „revolucije v miru“ ali jo pa odklanja. Kajti sedanji čilski krščanski demokratski predsednik za izvedbo svojega programa, s katerim je bil izvoljen za predsednika, v parlamentu ni imel večine. V njem je imel samo 28 poslancev. Zato mu je parlamentarna opozicija od petih predlogov, ki jih je predložil v razpravo in zakonitev zavrnila kar štiri in sicer najvažnejše, t. j. predlog za „čilenizacijo“ bakrenih rudnikov, za izvedbo agrarne reforme, za spremembo državne uprave, za zidanje stanovanjskih hiš za revne sloje in odstranitev takolimenovan, h „mizernih naselij“.

Volitve so prinesle prodorno zmago krščansko-demokratskemu predsedniku Freiu. Od 147 poslancev je dobil sam 82 poslancev, t. j. 8 več, kolikor mu je potrebno za lastno večino v parlamentu.

Freieva nedeljska volilna zmaga, je edinstvena v čilski politični zgodovini. Kajti od leta 1841 se je tokrat prvikrat zgodilo, da je dobila katera stranka

sama absolutno večino v parlamentu.

Pri nedeljskih volitvah so dobile posamezne politične skupine naslednje število poslancev in senatorjev: krščanski demokrati 82 poslancev in 12 senatorjev; radikali 20 poslancev in 3 senatorjev; komunisti 18 poslancev in 2 senatorja; socialisti 15 poslancev in 3 senatorje; liberalci 6 poslancev in nobenega senatorja; narodni demokrati tri poslance in enega senatorja; konservativci tri poslance in nobenega senatorja.

Listi pišejo, da je volilni poraz konservativne liberalne stranke, ki sta se zlasti upirali Freievi izvedbi agrarne reforme, tolikšen, da je malo verjetno, da bi se od njega mogle še opomoči in znova dvigniti do prejšnje veljave.

Po volilni zmagi je Freie govoril narodu. Zatrjeval je, da sprejema to zmago „s skromnostjo, ker nismo ljudje, ki bi se dali zanesti od uspeha“. Poudaril je, da se je narod izjavil, da naj vlada izvede politiko, ki jo je napovedala, t. j. da gradi hiše in stanovanja, izvede agrarno reformo, izvede politiko glede bakra, začne boj proti inflaciji, in za boljše življenje ljudi in za socialno pravičnost, ki naj vlada med njimi.

Freie je v zadnjem času imenoval tudi nekaj novih poslanikov. Tako je bil med drugim imenovan za čil. veleposlanika v ZDA senator Radomir Tomić.

Napetost med Zahodno Nemčijo in Egiptom

Odnosi med Zahodno Nemčijo in Egiptom so zaradi Ulbrichtovega obiska v Kairu močno napeti. Nasser je zagrozil Bonnu, da bo ves arabski svet prekinil odnose z Zahodno Nemčijo, če bo le-ta vzpostavila diplomatske odnose z Izraelom, kakor je napovedal Erhard.

Zahodnonemška vlada je trenutno v neprijetnem položaju. Pod pritiskom Amerikancev je pošiljala Izraelu orožje, vsled česar je prišlo do spora med Bonn in Kairo. Ko je ustavila pošiljke orožja Izraelu, je judovski kapital v ZDA zakrožil, da bo ustavil nadaljnje trgovanje z Zahodno Nemčijo, če ta ne bo vzpostavila trgovine z Izraelom.

Bonn ne more izgubiti Afrike in arabskega področja v prid Izraelu za svojo trgovino, še vedno pa se Nemci

ne morejo otrestiti svoje zloglasne sovražnosti proti judom med II. svetovno vojno. To zlasti napihujejo komunisti po vsem svetu in judje.

V teh razmerah je Erhard pretekli teden uradno objavil, da Zahodna Nemčija ne bo dovolila drugim krojiti svoje zunanje in trgovinske politike in poudaril: 1) Bonn ne bo sodeloval pri novem petletnem planu, ki ga ima v načrtu Nasser; 2) Vsak nadaljnji Nasserjev korak, ki bi bil prijateljski do Ulbrichtovega režima, bo Bonn najostreje obsodil in postopal položaju primerno; 3) Z Izraelom bo Bonn skušal vzpostaviti diplomatske odnose; 4) Bonn ne bo več pošiljal orožja Izraelu.

Zahodnonemška vlada je o svojih omenjenih sklepih obvestila vse zavezniške vlade.

I Z T E D N A V T E D E N

Uruguayska policija raziskuje zločin, ki je bil izvršen verjetno 23. februarja nad Letoncem Herbertom Cukurkom. Njegovo truplo je bilo zaklenjeno v kovčku v eni od vil ob montevidjski morski obali. Herbert Cukur je bil letalski inženir ter je imel svoje podjetje v Brazilu. Nekateri podatki navajajo, da se je med vojno boril proti komunistom ter da je bil soudeležen tudi pri uničevanju letonskih judov.

Brazilska vlada je objavila, da je odkrila novo zaroto proti sedanjemu režimu. Njeno središče je bilo država Rio Grande do Sul.

Am. zun. minister Dean Rusk se je v clevelandskem govoru zavezal za enotnost zahodno-evropske obrambne skupnosti. Zagovarjal je tudi tesno sodelovanje močne Evrope z ZDA, ker je samo skupni nastop močne demokratske Evrope in ZDA lahko porok za zgraditev takega sveta, v katerem bodo lahko živele svobodne ustanove.

Predsednik italijanske vlade kršč. demokrat Aldo Moro je spopolnil svojo vlado. Resor zunanjega ministrstva, ki ga je do izvolitve za predsednika republike vodil Giuseppe Saragat, je dal biv. kršč. demokratskemu predsedniku Amintoru Fanfaniju, Saragatovi socialisti so pa dobili v zameno ministrstvo za industrijo in trgovino. Ta resor je sedaj prevzel Edgardo Lami Staruti.

V Zahodni Nemčiji bodo let. splošne volitve 19. septembra.

Na Dunaju je v grobnici predsednikov avstrijske republike dobil zadnje zemsko bivališče dne 5. marca avstrijski predsednik dr. Adolf Schaerf, ki je umrl v nedeljo 28. februarja. Tako kot

njegova prednika Karol Renner in Theodor Koerner je tudi on umrl med izvrševanjem predsedniške funkcije. Bil je prav tako socialist kot prejšnja.

Dunajski nadškof kardinal dr. Franz Koenig je izjavil, da je madžarska vlada vsak trenutek pripravljena dovoliti primasu Madžarske kardinalu Mindszentyju svoboden odhod iz Madžarske, toda kardinal Mindszenty na to ne pristaja. Pravi, da bo zapustil svojo konfinacijo na ameriškem veleposlaništvu šele potem, ko bo madžarska vlada odredila popolno kardinalovo rehabilitacijo. Avstrijski kardinal je zatrdil, da Vatikan odobrava odločno stališče madžarskega kardinala.

„Rdeča zvezda“, glasilo sovjetskih oboroženih sil, objavlja uvodnik, v katerem zatrjuje, da so komunistične stranke naravnost odgovorne za vse prevarne akcije v Latinski Ameriki. Komunisti so po zatrjevanju pisca tega članka „sila, ki cementira borbo“. Komunisti so dalje tisti, ki „vodijo množice, katerih manifestacije zadobivajo najrazličnejše oblike od stavk pa vse do vojne gverilcev“.

V indijski državi Kerala so komunisti dobili večino pri zadnjih volitvah. Položaj v tej državi za zvezno indijsko vlado je sedaj tem težji, ker so keralški komunisti na strani kitajskih komunistov. Večino izvoljenih kom. poslancev je dal predsednik zvezne indijske vlade Shastri zapreti kot zarotnike proti državi. Za tako postopanje ima ploblastilo v obstoječi zakonodaji.

PORAVNAJTE NAROČNINO!

Razprave in pričevanja

(Razmišljanje o uvodnem delu v Zborniku Svobodne Slovenije za 1965)

Trdno sem prepričan, da zasluži Zbornik 1965 toliko in še več pozornosti, kolikor sem mu je posvetil, ko pišem že tretjo razpravo o njegovi bogati vsebini. Nisem šel po vrsti, kakor je navada, ker me je anketa o komunizmu tako zajela, da sem se vsedel in najprej napisal, kar sem mislil, da moram napisati o tem našem osrednjem vprašanju. Potem sem pa kar nadaljeval s svojimi pripombami k tretjemu delu knjige; tako mi sedaj preostane še prvi, uvodni del, ki nosi naslov: 'Razprave — dokumenti — pričevanja'. S tem vrstnim redom nočem napraviti vtisa, da bi mi bil prvi del manj všeč, ali da se mi zdi manj važen in manj odlično napisan. Saj je tu priobčena moja lastna razprava!

Ta del knjige obsega pravzaprav dve poglavji: v prvem so razprave, v drugem pa — že po nekaki tradiciji — zgodbe o slovenskih hribovcih, bolj prav rečeno: gorolazcih, ker plezanje po patagonskih Andih, vzpenjačih se do 4000 m proti nebu, ni nič podobno hribovčenju na šmarno goro.

Razprave prvega poglavja so zgodovinsko pomembna sociološka, verska, kulturna, politična razglabljanja slovenskih problemov, ki jih zelo primerno uvede M. Komar s svojim uvodom. Pogoj za dialog. Nam vsem je napisan njegov opomin, naj nas pri vsakem dialogu, ki je iskanje resnice v razgovoru (z izmenjavo misli), vodi pristnost, širinosrčnost in pogumna borbenost, čim manj pa čustva in strasti. Če bi bilo med nami slednjih manj, več pa prvih, bi bilo mnogo bolj in prijetneje živeti v naši begunski skupnosti, bi mnogo več dosegli za našo skupno stvar.

V razpravi, začetni že v Zborniku za 1964 o socialni in politični zgodovini Slovenije, je skrbno in podrobno obdelan pregled političnih dogodkov v Sloveniji v eni najuodnejših dob narodove preteklosti od 1. 1912 do 1918. Napisal jo je mož, ki je sam od blizu sledil dogodkom, pa moral ugotoviti, kako se človeške slabosti najbolj usodno pokažejo ob uri največje stiske. Razkol med mladino in starino, porojen iz osebnih ambicij v vodstvu vodilne slovenske stranke (SLS) ob prelomu narodne zgodovine, 1. 1918, je lekcija, ob kateri bi se bilo nam vsem treba resno zamisliti. Za moj okus je poglavje o Camilli Theimer ob takem velikanu, kot je Janez Evangelist Krek, preveč podrobno obdelano in preveč raztegnjeno.

Komunistični proces zoper Nagode in njegovo skupino, ki ga živahno in podrobno opisuje so-obtoženec L. Sirc (kakšen spomin ima pisec!), je nazoren prikaz komunistične pravice. Zgodba se bere kot odlomek iz velikega romana in je bila zame ne samo opis nezasišanih dogodkov, marveč leposlovje. Škoda le, da to leposlovje kvarijo citati iz obtožnice, ki jo je v ogabnem žargonu bral javni tožilec in se te grdobije preveč ponavljajo pri utemeljevanju obsojbe.

Podoben, če ne isti odvratni jezikovni stil se zopet ponovi v obtožnici rajnega mučeniškega škofa ljubljanskega dr. G. Rožmana. Obtoževati cerkvenega kneza v takem podlem jeziku je strahota sama na sebi, ki se človeku skozi in skozi upira; s takimi prostakimi besedami obtoževati ga cele vrste 'zločinov', ki se jim na prvi pogled vidi, da so podlo izmišljeni, je še huje. Jaz bi bil odlomek iz obtožnice, ki zadevajo škofa Rožmana, kakor tudi besedilo sodbe v celoti izpustil. Prevzvišeni škof v svojem odgovoru itak citira odstavke, ki ga obremenjujejo, z namenom, da nanje drug za drugim odgovarja.

Naši generaciji je bilo usojeno, da je morala biti priča poniževanja in blatenja katoliškega škofa, kakršnega ni najti v zgodovini Cerkve, kaj šele v 500-letnem obstoju ljubljanske škofije. Ko človek bere škofov zagovor, šele more prav oceniti, kako podlo so mu podtikali, pritikal in dodajali dejanja, ki jih nikoli ni storil. Za nas, ki smo ga poznali, so njegovi odgovori na obtožnico nepotrebni. On je čist in velik v očeh vseh poštenih Slovencev doma in v zdomstvu. Res pa je, kar pravi ob sklepu msgr. Jagodic, in sicer res za svetovno javno mnenje: 'Žrtvoval je za svoj narod ne samo smrt v pregnanstvu, marveč celo najdražje: svoje dobro ime pred zgodovino'. Bodimo trdno prepričani, da bo objektivna zgodovinska ocena njegovega nastopa zoper komunizem ob svojem času njegovo oblato pa svetniško ime oprala v celoti. Njegovi odgovori v Zborniku, sedaj objavljeni, bodo pa zgodovinarju služili pri iskanju in izluščevanju resnice, ki je hčerka božja.

Zelo smiselno je urednik Zbornika priključil škofovim odgovorom na obtožnico razpravo o sodobnem stanju katoliške Cerkve v Jugoslaviji. V tem dokumentu je stvarno opisano, kar je ranjki škof Rožman predvideval in se bal za duhovno življenje slovenskega ljudstva, če se polasti oblasti komunizem. Opisano je ne po videnju pokojnega nadpastirja, marveč na podlagi trdih dejstev, ki jih vsa spretna in načrtna propaganda režima ne more spraviti s sveta. Najhuje se komunistična pest čuti pri vzgoji mladine. Avtor pride do zaključka, da je komunizem tak, kot je bil. V načelnih stvareh ni in ne bo popustil niti za las, v nebitvenih pa taktizira.

V zgoščeni obliki je povzel Roman Rus potek in sklepe drugega zasedanja vaticanskega koncila. Brali smo o tem sočasno po časopisu, toda človeku časopisna poročila ne nudijo celotne in v enoten lik povezane vsebine koncilskih razprav in dosežkov. Vsak veren katoliški Slovenec naj to imenitno sestavljeno poročilo prebere in knjigo spravi, da bo imel pri roki koncizno oceno zgodovinskega cerkvenega zbora. Kar se dogaja v baziliki sv. Petra, je epohalnega pomena za ves svet in nič manj za nas, ki hočemo biti zvesti udje Cerkve.

Poglavje zaključuje silno značilna ocena pisatelja Ksaverja Meška, ki je lani v visoki starosti umrl, iz peresa Tineta Debeljaka, pravega mojstra v analizi naših leposlovcev. Če naj uda-

rim na svojo osebno noto, bi dejal: meni Meškova solzava mehko ni bila všeč. Pa to nič ne spremeni na dejstvu, da je bil pisatelj s svojim značilnim slogom, ki ga je Ivan Cankar označil za 'meškobnost', velik in značilen umetnik. Jezik mu poje kot mehka harpa. Bog ve, kako mu je bilo, ko je — sentimental in poln ljubezni do sočloveka — umiral sam in zapuščen... Zima iz Rusije ni dopustila odjuge v domovini.

V drugem poglavju tega dela pa nastopijo naši gorniki, slovenski plezalci po skoraj nedostopnih in tveganih čerch južnih Andov. Spet se pokaže, kaj premore slovenska podjetnost, vztrajnost pa tudi visoka sposobnost! Ko sem bral in gledal čudovite slike, mi je v spominu prišel nasproti sošolec in prijatelj iz mladih let, duhovnik Jože Kastelic, ki je nekje v tistem gorovju našel prezgodnjo smrt. Bil je pionir slovenskega dušnega pastirstva v tem delu sveta, pa je mlad umrl med andskimi pečini in ga menda nikoli niso našli.

Vojko Arko ni samo planinec, marveč je pisatelj, ki ima umetniško žilico. Ni samo načitan poznavalec plezalske znanosti, marveč ima njegov slog literarno cen. Sprva ko sem bral njegove izlete v hribe in gore, nisem vedel, da je sin mojega dobrega sošolca in vojaškega druga med prvo svetovno vojno, ki se nanj pogosto spominim, zdravnika dr. Joška Arka, žal že tudi pokojnega. To-le 'gorniško' poglavje mi obnavlja podobe dveh prijateljev iz mladih let in mi je samo toplo pri sreč, ko vidim, da sta v g. Vojku oba utelešena v najbolj vrednem in popolnem smislu. Peter Skvarca se uspešno postavlja ob bok Vojku Arku s svojim popisom poti 'V neznanu'.

Poleg gorskih slik ima Zbornik tudi vrsto lepih posnetkov umetnin naših modernih begunskih umetnikov, ki smo manje upravičeno ponosni. Knjiga s tako vsebino mora v hišo vsakega Slovenca.

Dr. Ludovik Puš

Iz življenja in dogajanja v Argentini

V nedeljo volitve.

V nedeljo bodo v Argentini volitve za izmenjavo polovice zveznih poslancev ter poslancev v provincijskih parlamentih in občinskih svetovalcev. Volitve bodo v prestolnici — Buenos Aires ter v vseh provincinah. V treh so zadnje tri nedelje delne volitve že bile. Te so Formosa, La Rioja in Catamarca. V vseh treh je zmagala vladna ljudska radikalna stranka. Po številu glasov in dobljenih mandatov je takoj za njo peronistična Union popular, ki bi se bila lahko uveljavila kot večina v prov. Catamarca, če ne bi bila šla razcepjena v volilni boj. Nesoglasje med peronisti v tej provinci je bilo tolikšno, da so se za zaupanje ljudstva potegovala kar tri peronistične skupine. Za to boleznijo pa v prov. Catamarca niso bolehali samo peronisti, ampak vse politične skupine. Tudi krščansko-demokratska stranka je imela pri volitvah dve listi. Ta politična skupina se tudi v tej provinci ni mogla uveljaviti, kar je neuspeh sedanjega vodstva stranke s filoperonistično politiko. Zato po volitvah napovedujejo v stranki močnejše politične pretrese, ki bodo gotovo nastali, ko bodo iskali krivice za tako slabe rezultate, ki jih je pri tokratnih volitvah dosegla krščansko-demokratska stranka; zlasti še, ker je pred leti imela vse pogoje in možnosti, da se kot povsem nova in politično neomadeževana stranka med ljudstvom uveljavi ter s krščansko socialno ideologijo postane z leti večinska argentinska stranka.

Za nedeljske volitve bodo politične stranke zaključile volilno propagando v petek o polnoči. Za ta dan posamezne politične skupine napovedujejo na raznih krajih velika zaključna zborovanja z govori predsednikov strank. Volilna propaganda za nedeljske volitve se od volilnega boja v prejšnjih letih znatno razlikuje. Za te volitve skoraj ni javnih shodov po trgih in ulicah. Zame-

njala sta jih radio in televizija, plačana propaganda po listih, zlasti pa lepkih. Politične stranke naravnost tekmujejo v iskanju in sestavljanju učinkovite propagande z njimi. Mesto je je polno. V milijone in milijone grede stroški zanjo. Saj so n. pr. samo peronisti naročili v eni od buenosaireskih tiskarn 40 milijonov raznih letakov v vrednosti okoli 20 milijonov pesov. Moč, na in učinkovita je tudi volilna propaganda z lepaki vladne ljudske radikalne stranke, dr. Frondizijeve politične skupine MID, Aramburujeve UDELPE ter dr. Thedijeve progresivne demokratične stranke.

Kakor pri dosedanjih volitvah, bo tudi pri nedeljskih šel glavni boj med vladnimi ljudskimi radikali in peronisti. Ta bo brez dvoma najostrejši v provinci Buenos Aires. Peronisti bodo napeli vse sile, da bi v njej dobili večino, vladna stranka pa tudi ne bo opustila ničesar, kar bi ji zmanjšalo sedanjí politični vpliv in položaj v tej najvažnejši argentinski provinci. Prav tako ne ostale politične skupine, ki imajo v buenosaireski provinci tudi svoje najmočnejše postojanke in volilne kadre.

Po izjavah vladnih osebnosti dose-danje volitve v Argentini potrjujejo, da je država na široki poti v pravo in trajno demokratsko življenje. Tako je zadržal sam predsednik republike dr. Illia. Ta predsednikova izjava, bo po zatrdjevanju vladne stranke dobila še večje potrdilo pri nedeljskih volitvah, ko bodo državljani lahko povsem svobodno izpovedali svojo voljo, da bo razpoloženje ljudstva dobilo resničen izraz. Za pravilno izvedbo volitev skrbe oborožene sile.

mimo šotora, v katerem je ostal pok. Kastelic, dva druga turista. Pa tistega dne nista mogla izvršiti svojega namena za zavzetje vrha Aconcagua, čeprav je bil izredno lep dan. Zato je verjetno, da je proti vrhu Aconcagua odšel Kastelic sam. Popoldne 8. marca se je na Aconcagui razbjesnel za več dni divji snežni orkan, ki s hitrostjo do 200 km na uro nosi s sabo pest debelo kamenje kot prah. In v tistem snežnem viharjem orkanu je našel smrt na Aconcagui slovenski izseljenski duhovnik Jože Kastelic.

Ko se je po petih dneh snežni orkan vnesel, so se člani reševalne ekspedicije mogli odpraviti na pot. Toda šele 14. marca so mogli priti do šotora, v katerem je ostal pok. Kastelic, ko se je zadnji član Linkove ekspedicije poslovil od njega. Šotor je še stal, toda bil je prazen. Kastelčevo truplo so iskali po vsej okolici, toda našli so ga šele leto dni pozneje dne 17. marca 1941 in sicer na pol poti med Plaza de Mulas in vrhom Aconcagua v višini 5800 m.

Položili so ga na hrbet muli, da ga je prenesla v Puente del Inca, kjer je dobil zadnje zemsko bivališče. Dne 8. februarja 1942 so mu rojaki postavili nagrobnik z naslednjim kasteljanskim napisom:

Tukaj počiva oče Jože Kastelic, star 42 let.

Sin slovenskih gora

Kaplan jugoslovanske kolonije Hotel je zasadiť križ na Aconcagui, toda telo mu je pri tem odreklo. Duša njegova pa, vneta za vse vzvišeno, se je dvignila čez vse višave

8. III. 1940

Po slovensko je pa zapisano: V miru počivaj slovenske zemlje sin.

Vneti ljubitelj visokih planin. Narodu bil si vodnik do večnih višin

Hvaležni rojaki.

Ob 25. letnici Kastelceve tragične smrti je obiskal njegov grob njegov osebni prijatelj, sodelavec in duhovni sobrat g. msgr. Janez Hladnik, s skupino mendoških Slovencev. Poročilo bomo objavili v prihodnji številki.

Ob 25-letnici tragične smrti Jožeta Kastelice

Dne 8. marca je minilo 25. let, odkar je kraljica And Aconcagua zahtevala življenje slovenskega izseljenskega duhovnika v Argentini g. Jožeta Kastelice.

Tega tragičnega dogodka so se spominjali rojaki po vsej tej prostorni državi; zlasti starejši slovenski naseljenci, ki so pok. Jožeta Kastelice osebno poznali ter mu pomagali pri njegovi dušnopastirski službi med Slovenci v Argentini in pri urejanju ter izdajanju Duhovnega življenja, ki ga je sam ustanovil, da bi bil tako z rojaki še bolj povezan. Spominjala se ga je pa tudi ena od buenosaireskih radijskih oddaj.

Nesreča na Aconcagui se je pa pred 25. leti zgodila takole: Februarja meseca 1940 se je odpravljala večja skupina preizkušenih andinistov z Linkom na čelu na Aconcagua. Ko je Link dne 24. februarja 1940 prišel v hotel Puente del Inca še po zadnje potrebščine, je tam našel na pok. Kastelice. Povabil ga je, naj bi šel z njim na Plaza de Mulas (4600 m), da bi imel tam naslednji dan, ki je bila nedelja, sv. mašo.

minja le nebitvene stvari pri bogoslužju.

Nebistvena stvar je tudi jezik. Prav tako je nebitveno tudi odgovarjanje vernikov na duhovnikove liturgične molitve. Tudi ne veže pod grehom. Prav tako odgovarjanje pri maši ni potrebno za veljavnost svete maše in za spolnitev nedeljske dolžnosti. Prav je, da smo o tem na jasnem, ker nekateri razlagajo sodelovanje vernikov pri maši tako, da povzročajo dvome. In zato maša ne bo drugačna, ostane kakor je bila, spremeni se le pogovorni jezik pri maši, ki bo odslej narodni, za nas slovenski.

Po nauku drugega vaticanskega koncila smo vsi verniki božje ljudstvo, božja družina, katere glavna naloga je čiščenje Boga, ki se vrši prav v bogoslužju. Ker je ta resnica danes bolj znana kot v preteklosti, zato Cerkev želi da je to tudi na zunaj izraženo v sodelovanju vernikov pri bogoslužju. Zato je vpeljano dejansko, živo, govoreno sodelovanje vernikov pri bogoslužju, ki je najbolj vidno pri vpeljavi narodnega, za nas slovenskega jezika, v vse javno bogoslužje.

Kljub začetnim težavam, sprejmito z veseljem naš jezik v naše bogoslužje, saj bo tako naša skupna molitve, javni pogovor z Bogom bolj živ, bolj razumljiv, bolj naš, ker bo v slovenskem jeziku. Vrnili smo se v čase sv. Cirila in Metoda in po tolikih stoletjih je končno le uresničena njuna velika želja! Bogu hvala za naš jezik pri naših mašah! (Po „Ave Maria“)

Odslej maša ne bo drugačna

Ob začetku sv. maše s slovenskim jezikom dne 7. marca 1963

Zakaj je prišlo do sprememb pri božji službi? Zakaj naj se božja služba vrši v sodobnih, narodnih jezikih? Zakaj naj verniki odgovarjajo in sodelujejo pri maši in pri drugih obredih?

Te spremembe, ki jih imenujemo tudi kot liturgično obnovo, moremo utemeljiti in pojasniti na različne načine.

Pri teh pojasnilih pa slišimo tudi zgodovinske netočnosti, ki motijo one, ki so kaj slišali ali brali o zgodovinski bogocastja. Z zgodovinsko nepravilnimi razlagami delamo škodo, ker ljudje dobi-jo napačno sliko o katoliški Cerkvi v preteklosti.

Ni res, da je bil vernikom v preteklosti bogoslužni jezik (v zahodno rimsko katoliški Cerkvi latinščina) razumljiv. Latinščina je ostala dolga stoletja bogoslužni jezik, ko ga verniki že niso več razumeli. V srednjem veku so le izobraženci razumeli latinščino, velike-mu delu vernikov je ostala tuja. Tudi brati mnogi niso znali. Ko so začeli tiskati knjige, so izdajali „Sveto pismo za uboge“. To je bilo sveto pismo v slikah za one, ki niso znali brati. V 15. in 16. stoletju so ga rabili za verski pouk preprostih vernikov, ki jih je bilo veliko več kot izobražencev. Izobrazba je bila tedaj zelo draga zadeva in preprostemu ljudstvu sploh ni bila dostopna.

Tudi ni res, da se je povzdigovalje

vpeljalo zato, ker verniki niso več pristopali k obhajilu kot v prvih časih krščanstva. Povzdigovalje hostije in ke-liha se je začelo, ko so krivoverci zanikali Jezusovo resnično navzočnost v presveti Evharištii (po Jungmannu).

Sveta maša je daritev in spomin na Kristusovo odrešilno trpljenje. To je le-po izraženo v prvi molitvi po povzdigo-vanju: „Zato se tudi spominjamo... zveličavnega trpljenja, vstajenja od mrtvih in častiljivega vnebohoda... in darujemo...“

Nemški bogoslužjeslovec Jungmann v razlagi maše zelo lepo slika srednji vek, ko je bilo Kristusovo trpljenje vernikom živo pred očmi. Zgodovine Cerkve in liturgije v srednjem veku ne smemo podcenjevati, saj obstajajo številni zgodovinski spomeniki (umetniški in književni), ki nam govorijo o bogastvu duhovnega življenja Cerkve. Sv. maša je bila tudi v srednjem veku središče bogoslužja.

Zakaj je Cerkev ravno sedaj vpeljala sodobne jezike v bogoslužje?

Kakor je v vsem človekovem rodu razvoj in napredek, tako je tudi v Cerkvi. Ta razvoj se ne vrši tako, da bi Cerkev popolnoma opuščala staro in se v vsem prilagojevala novim razmeram. Kar je bistvenega v naukih in bogoslužju, Cerkev ne more spreminjati. To ostane vedno nedotaknjeno. Cerkev spre-

KOROŠKA

Pred volitvami

Volitve v deželni svet na Koroškem so pred duri. Prihodnjo nedeljo bodo, in teh volitev se bo prvič po drugi svetovni vojni samostojno udeležila tudi Slovenska manjšina. Zavedni koroški Slovenci so ponosni na svoj zgodovinski korak, da so vložili slovensko listo pod naslovom „Koroška volilna skupnost. Lista je slovenska, Koroška je bila od nekdaj ne samo domovina koroških Slovencev, ampak je bila sploh zibelka slovenstva, zato tudi naziv „Koroška volilna skupnost“ poudarja, da je v njej prostora za vsakega, ki čuti slovensko. Za samostojen nastop so se Slovenci na Koroškem odločili, ko so spoznali,

da obe vladni stranki nista prevzeli v svoj program obveznosti po uresničitvi določil, ki jih narekuje avstrijska državna pogodba. Tudi nista ti dve stranki sprejeli v svojo kandidatno listo zavednega Slovenca v takem vrstnem redu, da bi imel možnost za izvolitev ter tako tudi na zunaj priznali enakopravnost koroških Slovencev.

Slovenci so za sodelovanje z vladnimi strankami, toda zahtevajo, da se jih prizna kot enakovredne partnerje. Zavedni Slovenci ne morejo voliti kandidatov Avstrijske ljudske stranke, čeprav jih družijo s to stranko mnogi splošni (Nadaljevanje na 3. strani)

Novice iz Slovenije

Republiški svet Zveze kulturno-prosvetnih organizacij Slovenije je ugotovil, da je bilo v Sloveniji v letu 1963 vloženi v kulturo le 0,56% narodnega dohodka. Ta odstotek se giblje od 0,02 v Sevnici, 0,30% v Novem mestu, od 0,77% v Ljubljani in nekaterih središčih. V občinskih središčih je 154 dvoran. Pri tem je zanimiva ugotovitev, da je bilo skoraj dve tretjini teh dvoran zgrajenih do leta 1945, t. j. predno so se komunisti polastili oblasti v Sloveniji in ostalih delih države. Od teh dvoran jih samo 60 služi izključno prosvetnim namenom. 37 dvoran uporabljajo samo kinematografi, 20 dvoran so se pa polastile druge komunistične ustanove: gospodarske in druge organizacije. Po istem viru so dvorane neurejene, zanemarjene, nevdruževane, neokusno opremljene in nefunkcionalne. Stanje je zelo kritično in vpliva tudi na število prireditev. — Prednje navedbe dovolj žalostno pričajo, kako velika nesreča je komunistična diktatura za slovenski narod tudi s splošno kulturnega stališča, ker se splošna izobrazba naroda ne razvija več tako, kot se je pod demokratičnim režimom pred komunisti. To potrjuje tudi dejstvo, da v 235 naseljih od 448 z nad 500 prebivalci ni prav nobenih knjižnic ali možnost, za izposojanje knjig.

Ljubljanski nadškof dr. Jože Pogačnik je po zgledu mnogih škofov v svetu odpravil različne vrste pogrebov.

V Sloveniji izhaja „Družina“ kot edini verski list. Komunistične oblasti so dovolile, da sme list izhajati dvakrat na mesec v nakladi 65.000 izvodov. Za novo leto se je pa število naročnikov dvignilo na 85.000. Toda komunisti niso dovolili, da bi smela Družina iziti v tej nakladi. In tudi ne potem, ko so cerkvene oblasti predlagale, da so pripravljene obseg lista zmanjšati. Pa bodo komunisti še naprej zatirali, da je v domovini verska svoboda!

Umrli so. V Ljubljani: Ludvik Rebernik, Vladimir Belak, Ana Prinčič, učiteljica v p., Vinko Bon, polkovnik milice v p., Marija Javornik, Antonija Perič, roj. Legiša, Antonija Benkovič, roj. Markoli, Anton Gregorič, glavni arhivar v p., Julij Cuznar, žel. uradnik v p., Anton Belič, Ivanka Potrat, Maksimilijan Sikošek, upok., Damjan Šantel, upok., Anica Zupančič-Vehar, strok. učiteljica v p., ing. Aleksej Kopylov, univ. prof. v p., Franc Kodre, upok., Frančiška Mlakar, roj. Žitnik, Fani Sedej, roj. Likovič, Jože Skubic in Lovro Miklavčič v Celju, Anton Barovnica v Kranju, ing. Stane Hercog, direktor rudarskih podjetij v

Hrastniku, dr. Franjo Šalamun, biv. odvetnik v Ptuj, Marija Galičič, roj. Kržišnik v Poljčanah, Valentin Kavčnik v Vnanjih gorah, Marija Javornik, roj. Očepek v Izoli, Gervazy Udovič v Kopru, Antonija Puntar na Uncu, Anton Azman, pos. in biv. tes. mojster v Kropi, Angela Kovačič, roj. Lavrič na Jurjevici, Jože Kermek, upravnik pošte v p. v Ravnah na Koroškem, Anton Gržina, pos. v Ilir. Bistrici, Franc Zakošek, miner v Trbovljah, Ana Medved, upok. v št. Vilu pri Stični, Elizabeta Dirnbek, roj. Vres v Rogatcu in Majda Malej, roj. Bohinc v Radovljici.

Je sledil obsežen pevski del, v katerem se nam deklice štiriglasno zapele več slovenskih deklinskih pesmi. Za uspeh tega dela programa se imamo zahvaliti poštvovalnemu delu gospe Marije Geržiničeve. Po končani pevski točki so med petjem deklinske koračnice „Pogum“ (ki je marsikateremu navzočemu privabila solzo v oči) dekleta odkorakala na športni prostor, kjer se je vršil še zadnji del programa s telovadnim nastopom, za katerega so deklice skrbno pripravile gospe Iva Vivotova, Marjanca Kraljeva in gospodična Marija Babnikova.

Po končanem uradnem delu programa so bili starši in vsi navzoči povabljeni k mizam, kjer so jih udeležence tečaja postregle.

Naj gre ob koncu tega počitniškega tečaja iskrena zahvala vsem, ki so s svojim delom pripomogli k njegovi izvršitvi. Zahvala odboru Pristave za vsestransko sodelovanje, zahvala poleg še omenjenih gospe in gospodičen še gospe Rozini Goriškovi, Marjani Batageljevi, Mirjam Rantovi in gospodični Jožici Lavričevi za njihovo delo. Naj jim bo zavest, da delo za našo mladino ni prazno delo, najlepše plačilo. M-m

KOROŠKA

(Nadaljevanje z 2. str.)

pregledi. Vendar se ne strinjajo z nacionalno, šovinistično usmerjenostjo koroškega dela te stranke. Skrajno zaslepljenost pa kaže ta stranka, ko misli pridobiti več glasov s popuščanjem do nacionalne — nemške ozkosrčnosti. Na tem temelju se ne more graditi sožitje med Slovenci in Nemci. Tudi socialistična stranka ima nekaj točk svojega programa skupnega s slovenskim socialnim programom. Prav zato so Slovenci pričakovali, da bo ta stranka upoštevala Slovence in jih priznala kot take. Toda kandidatna lista socialistične stranke je jasno pokazala, da hoče pridobiti na glasovih drugje. Zato zavedni Slovenci ne bodo volili socialistov. Zavedni Slovenci morajo voliti le svojo listo; to je tudi program, da si z neutrudljivim in vztrajnim delom zagotove predstavnik v deželnem zboru.

Samostojen nastop Slovencev je nekoliko presenetil obe stranki, ki sta kljub vsemu upali na slovenske glasove. Vendar pa so trezno misleči Avstrijci priznali, da Slovencev ne kaže drugega; dunajski katoliški list „Die Furche“ je namreč zapisal, da na Koroškem še ni dejanj, ki bi pokazala evropskega duha strpnosti.

Binetu v spomin

Slovenski zdomski rod je izgubil moža. Moža krepke volje, moža bistrega uma in moža izredne dobrote. Razum in zlasti srce mi narekujejo naslednjo misel in sodbo: Z ing. Albinom Mozetičem smo popolnoma nepričakovano in v našo nepopravljivo škodo izgubili osebnost, ki je v vsej svoji naravi tako mojstrsko znala povezati tiste sposobnosti, ki predstavljajo resnično dovršen lik moža slovenske ter istočasno kozmopolitske formacije.

Odlikoval Te je oster in prodoren razum, izredna marljivost, neobičajna dobrotu in resnično globoko razumevanje za duhovne in varne potrebe našega slovenskega zdomskega človeka. V svoji sredi imamo ljudi, ki posedujejo dosti Tvojih vrlin, vendar jim vedno manjka nekatera tistih odlik, ki se medsebojno dopolnjujejo in ki predstavljajo bistveni predpogoj za nagel, prodoren in nenavaden vzpon v družbeni lestvici. Brez zvez in brez pripomočkov si znal doseči, da sta bila Tvoj glas in Tvoje mnenje upoštevana v vrhovih industrijske organizacije svetovnega pomena. Istočasno pa si s svojimi nasveti, svojim delovanjem ter z vsemi svojimi prizadevanji razrezal v vsestranska dogajanja naših zdomskih ustanov tako globoko in neizbrisno brazdo, da bo našemu človeku še dolgo časa v zglod in vodilo.

Nagloblje in naravnost nepopravljivo pa je Tvoj odhod odjeknil v Tvoji tako resnično ljubljeno družini, ki je

NAŠA JUBILANTA 80-letni jubilej Borštarnarjeve mame



Skromna in tiha, kakršna je bila vse življenje, je praznovala v nedeljo, 28. februarja, 80-letnico svojega življenja, Borštarnarjeva mama. Obdana od svojih domačih: sina duhovnika, šestih poročenih hčera, zetov in sedemnajstih vnukov, je preživela ta dan v intimnem domačem praznovanju.

Jubilantka se je rodila 28. februarja 1885 na mogočni Gašperlinovi domačiji na Klancu ob starodavni Komendi na Gorenjskem. V zgodnji in krščanski družini so jo vzgajali k resnemu življenju. Že v zgodnji mladosti je izgubila vzorno mater. Ko je starejši brat prevzel domačijo, je morala misliti na lastno ognjišče. Za moža si je izbrala Matija Borštarnarja, preddelavca v Majdičevem mlinu v Jaršah pri Domžalah. Bog je blagoslovil njen zakon z osmimi otroki: Albina, Ivanka, Angela, Janča, Francka, Filipina, Tilka in Matija. Za svojo številno družino se je vsa žrtvovala. Bila je v močno oporo možu, ki je zaradi svojega krščanskega prepričanja in pripadnosti Slov. ljudski stranki moral trpeti zapostavljanje v službi, da je mogla poslati sina Janeza na srednješolske študije.

V svoji revščini pa ni pozabila na potrebe drugih. Rada je pomagala revežem.

Tik pred drugo svetovno vojno, je podedovala posestvo svojih staršev. Z velikim upanjem se je preselila na svoj stari dom, misleč, da bo tu v miru, ob doraščajočih otrocih, preživela lepše ostale dni svojega življenja. Ta sreča je trajala le malo časa: izbruhnila je druga svetovna vojna. Sin Janez, akademik, se je ob nemški zasedbi moral umakniti v Ljubljano. Ob začetku protikomunistične borbe se je priključil legijem. Ko so kom. tolpe začele razvijati svoje morilne akcije tudi po Gorenjskem, so v seznan z likvidacijo zapisali tudi starejšo hčero Borštarnarjevo družino. Morale so se umakniti, da so si rešile življenje; ostali so tako ob materi trpinki le trije nerodasli otroci.

Tik pred koncem vojne je pa doživela najhujši udarec v svojem življenju. Na Jožefovo 1945 je zvedela za smrt svojega sina Janeza, dom. nadporočnika. Ta izguba je zadala rano njenemu srcu, katera se ne bo nikoli zacelila. Kmalu nato je čakal že nov udarec: treba se je bilo umakniti pred komunisti. Ni se pomišljala zapustiti dom in oditi na tuje, le da je lahko spremljala svoje otroke na njihovi begunski poti. S potrpežljivostjo je prenašala begunske težave na vseh postajah tega križnega pota: Vetrinje, Peggaz pri Lienzu, in Spital, odkoder je odšla v Argentino. Tu je zopet pomagala, kar je mogla svoji družini, dokler se ni razšla, ko so se poročile še mlajše hčere. Naselila se je pri svoji hčeri Filici por. Marinič v San Justu. Tu je tudi doživela najlepše trenutke svojega življenja: mašniško posvečenje in novo mašo svojega najmlajšega sina. Tudi to srečo ji je kmalu zameglila bolezen njenega moža. Par mesec pred zlato poroko, ko so se njeni otroci že pripravljali za to slavnje, ju je Bog ločil za vedno na tem svetu. Močna v veri mu je stala ob strani v boleznih in smrti. Nastala je nova praznina v njenem življenju. Tolažbo je znova našla v molitvi. Kljub svojim visokim letom gre vsak dan v bližnjo cerkev v San Justu. Ne moti je ne vročina, ne mraz. Vsakdanja sv. maša ji je postala življenjska potreba. Čez dan pa pridno vodi gospodinjstvo pri svoji hčeri, kakor v mladih letih. Ob prostih urah pa prebije ob knjigah. Prebere vse naše časopise in revije — in to brez ocal. Knjigo je vzljubila že v domači hiši, kjer so imeli lepo urejeno staro knjižnico.

Tako je čila in zdrava zadnje nedeljo v februarju obhajala svojo 80-letnico. Popoldne tega dne se se vsi člani družine zbrali najprej v župni cerkvi Naše Gospe Varstva v Floridi, kjer kaplanuje njen sin, k zahvalni sv. maši in pesmi. Po sv. opravilu so se odpravili na dom hčerke Tilke v Villa Ballester, kjer je bila pripravljena gostinja. Tam je sprejemala čestitke svojih otrok in vnukov, ki so ji iskreno čestitali z željo, da bi Bog prestavil mejnike njenega življenja prav do skrajnih mej človeškega življenja. Bog daj, da bi bilo tako!

s Teboj izgubila najboljšega moža, očeta in mentorja. Vsi, ki smo se z resničnim ponosom šteli med Tvoje prijatelje, Tvojim dragim izrekamo najgloblje sožalje, ki ga zmoreta prijateljska duša in srce.

Razum mi velewa, naj bi še pisal srce pa mi pravi, da sem povedal, kar je bilo pov. dati in v slovo nepozabnemu prijatelju zaključujem z besedami zavednega in vplivnega Slovenca, ki mi je te dni dejal: „Videti je, da nad zvezdami rabijo dobre ljudi.“
V marcu 1965. Dr. T. Š.

Vsak teden ena

TUJI PRISTAN
Marijan Jakopič

Kako je lep ta hip,
— kakor mehko veslanje,
kakor daljnje sreče utrip,
kakor rožnate sanje!

Tiho na bregu sediva,
z dlanjo podpiram si glavo,
ona me gleda mehko,
čudno mehko in sanjavo.

Modri valovi drhtijo,
nje roka je list trepetlike;
v večerno sonce uječe
so njene sončne oblike.

Kako je lep ta hip,
lep kot večera veslanje...
Pa kaj, ko čoln zavil
tja v tuji, tja v tuji pristan je!

Krajnikov ata 75-letnik



Krajnikov ata iz San Justa, oče petih hčera in treh fantov, katerih eden je bil kot domobranec vrnjen iz Vetrinje, je praznoval 2. t. m. 75-letnico svojega življenja.

Ko ga ne pozna še iz domovine, ko je Planinovo oče iz Sume vozil pristaše SLS na volitve v okrašenem vozu? Bil je tudi med najuglednejšimi vaškimi gospodarji. Spominjam se še prejšnjega gospodarja, očeta njegove žene, Planinovega očeta, ki je slednjo nedeljo prišel v mesto k maši v pravi narodni noši, ki mu še ni bila folklorna posebnost, ampak „k ta praznična obleka“. To so bile naše stare korenine, katerih vredni naslednik je naš slavljencec. Če ne še iz domovine, pa ga mnogo naših pozna iz taborišča v Avstriji, kjer je bil „mežnar“ in je zlasti skrbel za lepo slovensko pritrkavanje. On je zgradil „zvonike“ pri taboriščni kapeli in razvrstil v njih železniške tračnice raznih dolžin, na katere so potem naši možje in fantje pritrkavali, da je bilo veselje. Na osnovi tega zvonjenja je potem nastala Gabrova knjižnica Pritrkavanje, ki je ciklostilno izšla v Lienzu in je svojstven produkt našega izseljenstva. Trden je še, saj še slednji dan dela v tovarni kljub svojim letom. Vse svoje otroke ima že poročene in je svoj jubilej praznoval v zavesti, da ima 16 vnukov in vnukinj. Njegov rod gre naprej in želimo, da bi užival v zdravju in sreči skupno s svojo ženo, Krajnikovo mamo, še dolgo časa uspeh svojega življenja.

(V imenu njegovih prijateljev in znancev Jamnikov Tine)

Mavricij Bergant



Širom Slovenije smo imeli pred drugo svetovno vojno prelepe kmetske hiše in mogočne domove, ki so bili močni oporniki napredka in razvoja slov. naroda. Iz teh so izšli fantje in

dekleta, ki so se v prosvetnih in telovadnih društvih ter združah vključili v močno armado slovenskih prosvetnih delavcev.

V takem domu „pri Frfravu“ v Hrašcah pri Moravčah je bil rojen 8. septembra 1900 pok. Mavricij Bergant. Po končani ljudski šoli v Moravčah je šel v Škofovo zavode, kjer je maturiral leta 1919. Filozofijo je študiral na ljubljanski univerzi ter bil pozneje profesor na učiteljski v Ljubljani ter na gimnaziji v Celju. Nato je zapustil državno službo ter postal uradnik Vzajemne zavarovalnice v Ljubljani. Po končani II. svetovni vojni je bil profesor na gimnaziji v Domžalah, zatem pa na glasbeni šoli tudi v Domžalah. Pred petimi leti je bil upokojen ter je živel v Moravčah v pokoju, kjer je opravljal službo organista v cerkvi vse do svoje smrti 27. februarja 1965. Tak je kratek potek Mavricijevega življenja.

Od zgodnje mladosti pa se je posvečal prosvetnemu delu v katoliškem taboru. Saj je od staršev dobil trdno slovensko in versko vzgojo. Deloval je pri Prosvetnem društvu v Moravčah in bil več let predsednik Orla. Najbolj pa je ljubil glasbo in njej je posvečal ves sedel za harmonijem in igral ter užival glasbo naših cerkvenih skladateljev svoj prosti čas. Bil je srečen kadar je ter narodno pesem. Vzgoja od doma in ljubezen do glasbe sta ga tako poplemenitili, da je bil resnično dober človek.

Bog mu bodi plačnik za vse dobro. Njegovemu bratu in sestram, nečaku Francetu, duhovniku, ki študira na Gregorijani v Rimu, ter vsem sorodnikom pa izreka svoje sožalje tudi Svobodna Slovenija.

SLOVENCIV ARGENTINI

MORON-CASTELAR

Zaključek počitniškega tečaja deklet

Med šolskimi počitnicami se matere navadno znajdejo pred vprašanjem: s čim zaposliti otroke? Ta problem je bil vsaj delno rešen za deklinsko mladino iz Morona in okolice, ko so se januarja meseca začeli na Pristavi počitniški dnevi za deklice. Vrstili so se skozi ves mesec januar in februar in sicer vsako sredo od 9 zutraj pa do sedmih popoldne. Obiskovalo je te dneve nekako 40 deklic v starosti od 5—12 let. Vsako sredo so imele najprej sv. mašo, nato pa se je vrstilo skozi ves dan: ročno delo, risanje, deklamacije, petje in težko pričakovana telovadba. Vse to pa prepleteno z igranjem, opoldanskim počitkom in prepotrebnim kosilom ter malico, za kar sta z vso poštvovalnostjo poskrbeli gospe Marija Dolinšek in Ivanka Čopova s pomočjo deklic samih.

Da bi imeli ti nepozabni dnevi vreden zaključek, je bila mišljena prireditev,

ki se je vršila na Pristavi na pustni torek, 28. februarja. Prvo presenečenje, ki smo ga starši, in mislim, da vsi obiskovalci Pristave ta dan doživeli, je bila razstava, ki naj bi pokazala, kaj vse so deklice v teh počitniških dneh delale in česa so se naučile. Stene so bile okrašene z risbami malih umetnic, po mizah so bili med šopki cvetja razpostavljeni skrbno zlikani in poškrbljeni predpasniki, vezeni z narodnimi motivi. Razstavljeni so bili tudi spisi, ki so opisovali preživete počitnice, med vsem tem pa so se vabljivo ponujali kročniki peciva, ki so ga z velikim trudom in v potu svojega obraza tudi pripravile deklice same.

Po ogledu razstave se je začel program z recitacijo najmlajših in sicer Župančičovo V gozdu, nato je sledila druga Župančičeva pesnitev Z vlakom, ki so jo lepo podale večje deklice. Obe recitaciji sta bili naštedirani pod skrbnim vodstvom gospe Vide Pograjčeve. Za tem

Imenovanja za Slovensko dušno pastirstvo v Argentini

Z dekretom Konzistorialne kongregacije v Rimu so imenovani za dušno pastirstvo med Slovenci v Argentini izseljenski misijonarji. Svoja središča imajo po sledečih škofijah:

Direktor dušnih pastirjev: Msgr. Anton Orehar

- Buenos Aires: g. dr. Al. Stare in g. Jurij Rode
- Avellaneda: g. Jože Guštin
- Córdoba: g. prof. Franc Levstek
- Lomas de Zamora: g. dr. Franc Gnidovec, Adrogué
- g. Petek Janez, C. M., Lanús
- g. Štefan Novak, Banfield, Ezeiza
- Mar del Plata: g. Boris Koman
- Mendoza: g. Jože Horn
- Morón: g. Janez Kalan, Ramos Mejía

V pripravi na dvajsetletnico

V tem letu, ki je dvajseto, odkar so se v domovini izvršili zadnji in najhujši dogodki revolucije, ki so uvedli dobo duhovne in telesne nesvobode, pa tudi dvajseto leto, odkar smo izbrali svobodo v tujini, bo naša skupnost izvedla vrsto prireditev in dejanj v počastitev mrtvim in opomin živim.

Društvo Zedinjena Slovenija v svoji izvedbi pripravila sledeče:

1. Prvo nedeljo v juniju bo v buenosaireski katedrali spominska maša za padle in pobite borce in druge žrtve revolucije, ob udeležbi kardinala prevz. Antona Caggiana. Isti dan dopoldne bo položen venec na grob generala San Martina.

2. Spominska proslava bo pripravljena tako, da bomo k njej lahko povabili argentinske osebnosti in občinstvo. Zato bo ta prireditev v dvorani, ki je v strogem mestnem središču, in to verjetno v petek, 18. junija, ob 21. Ta čas in kraj je bilo potrebno izbrati zaradi večje verjetnosti, da se prireditve udeležijo osebnosti, katerih prisotnost bi dala večjega poudarka in po katerih bi se vsa skupnost razmahnila, naša problematika pa našla več razumevanja.

3. Za zastopnike dnevnega in revijalnega tiska in poročevalskih agencij bo prirejen sprejem s koktajlom, na kate-

rem bodo gostje prejeli nekaj informativnega materiala, v nevezanem razgovoru pa bodo prišli v osebni stik z našimi bolečinami in težnjami.

4. Pripravlja se natis brošure, ki naj v kratkem besedilu, a z zelo vredno in prikupno opremo opozori argentinski svet na naš narod ter njegovo preteklo in bodočo usodo. Brošura bo v velikem številu razdeljena med argentinske cerkvene, politične in vojaške osebnosti, kulturnike in časnikarje, preko rojakov pa tudi med druge osebe, ki imajo stik z nami in bi se jim radi predstavili.

5. Javen lepak, ki bo razobešen po vseh važnih krajih v mestu, naj opozori vso javnost na našo dvajsetletnico.

Upravni svet Zedinjene Slovenije je sprejel in naložil izvedbo tega programa v prepričanju, da je potrebno vzbuditi ob tej obletnici širok in ugoden odmev v tukajšnji javnosti. Zato je vse točke treba pripraviti tako, da zaradi skromnosti ali nepripravljenosti ne bo razlogov za zadrževanje.

Uspeh prireditev in dejanj bo zato nujno odvisen od sodelovanja in finančne zmogljivosti. Oboje, delo in stroški, pa predstavlja veliko breme.

Zato prosimo vse rojake za velikodušno naklonjenost.

ZEDINJENA SLOVENIJA

SLOVENCİ PO SVETU

FRANCIJA

Dne 17. decembra lanskega leta je bil v Parizu pogreb komaj 30-letnega slovjaka Jožeta Iskre, ki je živel v Franciji okoli 7 let. Pred tremi leti si je tu ustvaril tudi družinsko življenje. Zupuča ženo in otroka ter sorodnike v Španiji, in v domovini. Njegova smrt je prišla povsem nepričakovano, ker je bilo upanje, da mu bo druga operacija povrnila zdravje.

PO ŠPORTNEM SVETU

V smučarskem tekmovalstvu v alpskih disciplinah za pokah Kandahar, ki je bilo od 16. do 18. januarja, so slavili veliko zmago avstrijski tekmovalci nad večnimi tekmeči Francozi, ki so imeli popolno smolo v smuku in veleslalomu. Francozi so se popravili le v slalomu, kjer so pokazali resno odlično znanje in navdušili gledalce. Ker pa so nekateri Francozi pri vratolomni vožnji izpustili kaka vrata, so bili diskvalificirani in zato niso mogli resno ogrožati zmago Avstrijcev v skupni oceni alpske kombinacije. V skupni oceni je prvi Nenning, ki je zasedel prvo mesto v slalomu in veleslalomu, šele peto mesto je pripadalo Francozu Killyju, dočim so Perriolat, Bonlieu in ostali francoski tekmovalci ostali precej zadaj. Slovenec Andrej Klinar se ni uvrstil v kombinaciji, ker se v smuku zaradi padca ni kvalificiral, drugi jugoslovanski tekmovalac Gert Dokša pa se je uvrstil na 43. mesto.

V damskem tekmovalstvu pa so požele največ uspehov Francozinje in tako popravile smolo moških kolegov. Prvo mesto je zasedla M. Goitschel, a tudi ostale so se uvrstile na vidnejša mesta. Slovenka Ankeletova se je uvrstila na 24. mesto, dočim je bila Fanedlova diskvalificirana.

Vestnik SFZ

I. plavalni turnir Slovenske fantovske zveze — 28. februarja 1965

Argentinski klubi v Buenos Airesu žrtvujejo za plavanje veliko truda in denarja. Tudi Slovenci se moramo zavedati, da spadata plavanje na dolge proge in waterpolo na biološki lestevici telesnih vaj v prvo četvorico in sicer takoj za smučanjem v visokih gorah, alpinistiki in hokeju na ledu. Posebej naj bi cenili plavanje starši, kajti tukajšnja poletja nas naravno silijo v vodo.

Okrepimo s plavanjem tudi slovensko mladino! Koliko skrbi v zimskih dneh in stroškov za zdravnike in zdravnice si bomo prihranili!

V nedeljo, 28. februarja t. l. se je vršil I. plavalni turnir SFZ v Villa Udaondo. Nastopilo je 15 tekmovalcev. Med njimi bivši waterpolist ljubljanske Ilirije in dva naraščajnika, tako da so bile zastopane vse starostne stopnje.

Tako je zdaj pot odprta za tečaje in tekmovalstvo! Rezultati tekmovalstva so naslednji:

Serije 25 m hrbtno: 1. Andrej Filipič 23" 10/10; 2. Tone Bergant. — Serije 25 m prsno: 1. Tine Vivot 20" 4/10; 2. Miha Bitenc; 3. Tone Bergant; 4. Jure Vombergar. — Serije 25 m prosto: Jure Vombergar 17" 7/10; 2. Miha Bitenc. — Serije 50 m prsno: 1. Miha Bitenc 47" 4/10. — Stafeta 4x25 prosto: 1. Vivot, Fajdiga P., Bitenc M., Vombergar 119" 8/10; 2. Draksler, Bergant T., Oven J., Filipič; 3. Dobovšek, Troha, Zorec, Markež. — Waterpolo: A: Tone Bergant, Andrej Filipič, Jože Draksler, Janez Oven, Franci Markež, Janez Zorec. — B: Pavel Fajdiga, Miha Bitenc,

Jure Vombergar, Jernej Dobovšek, Andrej Troha, Tine Vivot. V moštvo A sta menjala Andrej Fink z Janezom Zorcem. Moštvi sta zenačili na štirih golih.

Izven programa so tekmovali tudi: serije 100m prosto: 1. Andrej Troha 2' 11" 4/10; 2. Jernej Dobovšek; 3. Franci Markež. — 25 m prsno naraščajnika: 1. Marko Fink 28" 5/10; 2. Pavel Fajdiga ml. — 25 m prosto naraščajnika: 1. Pavel Fajdiga ml. 26" 1/10. — 50 m naraščajnika: 1. Pavel Fajdiga ml. 1' 13" 2/10.

V tekmovalni komisiji so bili: ing. A. Vivot, Janko Zakelj in France Bidovec. Po tekmovalstvu in okrepitvi se tekmovalci še dolgo niso mogli ločiti od vode. Ko smo se zahvalili rektorju kolegija Ntra. Sra. de Lourdes za uporabo plavalnega bazena, nam je skupaj z upravnikom kopalnice čestital za lepo vedenje. Pripravljena sta odstopiti Slovincem plavalni bazen vsak dan, razen ponedeljka (menjajo vodo), do pol dveh popoldan. Ko mislimo na prihodnje plavalne tečaje in turnirje, zagotavljamo, da take prilagoditve ne bomo zamudili! np.

SREDNJEŠOLSKE TEČAJE

- Popravni izpiti bodo zadnje soboto v marcu (27. 3. 65) ob 15. Udeležbe naj se jih vsi študentje, ki niso bili ocenjeni ob prvem izpitnem roku ali pa so dobili nezadostne ocene.
- Imena učencev, ki morajo opraviti dodatne izpite, če hočejo dobiti spričevalo o končanem letniku, bodo objavili v prihodnjem številu.

Starešinstvo D. S. P. B. v Argentini

sklicuje v smislu čl. 16 društvenih pravil

OSMI REDNI TABOR

ki bo dne 21. marca 1965 ob 15 na Pristavi v Moronu.

Dnevni red:

1. Otvoritev.
2. Kratka spominska proslava.
3. Branje in odobritev zapisnikov 7. rednega tabora in izrednega z dne 5. januarja 1964.
4. Poročilo starešinstva.
5. Poročilo nadzornega načelstva.
6. Volitve.
7. Društvena pravila.
8. Samostojni predlogi in slučajnosti.

V smislu čl. 18 pravil je tabor sklepčen ob vsaki navzočnosti pol ure po času, ki je bil določen za pričetek tabora.

V smislu čl. 8 pravil je za redno izvrševanje članskih pravic potrebno redno plačevanje članarine.

Po končanem taboru bo sv. maša.

Starešinstvo D. S. P. B. — B. A.



Prijateljem in znancem sporočamo žalostno novico, da je dne 27. februarja 1965 umrl v Moravčah v 65. letu starosti naš dobi brat, stric in svak, gospod

Mauricij Bergant

K zadnjemu zemskemu počitku so ga položili v nedeljo dne 28. februarja na moravškem pokopališču.

Priporočamo ga v molitev in blag spomin.

Žalujejoči

V Argentini: brat Franc Bergant z družino; v domovini: sestra Jožefa por. Vesel in Ivanka por. Flerin z družinama ter svakinja Marija Bergant s sinovoma.

ku, so na oglasni deski na Ramón Falconu.

- Vpisovanje bo isti dan ob 16.30.
- Izročitev spričeval potem pa predavanje za študente in starše ob 17.30.

Na predavanje prisrčno vabimo vse očete in matere naših dijakov.

Pričetek pouka v slovenskih ljudskošolskih tečajih

Buenos Aires: sobota, 13. marca ob 8.30;

Carapachay: vpisovanje v soboto, 13. od 17 do 18; roditeljski sestanek v nedeljo, 14. marca ob 18;

Hurlingham: sestanek staršev v petek, 19. marca ob 19.30 pri Bohovih, pouk v soboto, 20. ob 10;

Morón: sobota, 13. marca ob 8.30; Ramos Mejía: sobota, 13. marca ob 14.30;

San Justo: sobota, 13. marca ob 8.30;

San Martín: sobota, 13. marca ob 15; Slovenska vas: šolska maša 13. marca ob 7; pouk isti dan ob 15.

OBVESTILA

Zvezni občni zbor Slovenske fantovske zveze bo v nedeljo, 28. marca, ob 11 v Slovenski hiši.

Sestanek staršev otrok šol. tečaja F. Balantčiča iz San Justa bo v nedeljo, 21. marca, takoj poslovenski maši v Našem domu. Lepo vabljeni!

Dekleta, počitniški vzgojno športni tečaj bomo zaključile v nedeljo, 14. marca, s sv. mašo in v Slovenski hiši in s skupnim zajtrkom.

Občni zbor Slomškovega doma bo v nedeljo, 28. marca, po slovenski maši v Slomškovem domu. Po občnem zboru „asado“.

Občni zbor dekleškega krožka v Moronu bo v soboto, 13. marca, ob 16.30 na Pristavi.

Občni zbor dekleškega krožka SDO iz Ramos Mejie bo v soboto, 13. marca, ob 18 v Slomškovem domu.

Seja vaditeljev in vaditeljic naraščajnikov, naraščajnic, mladev in mladenk bo v petek, 12. marca, ob 19 v Slovenski hiši.

Slovenska služba božja v Ramos Mejia bo odslej v Slomškovem domu. Prva maša v novih prostorih bo 14. marca ob 10 dopoldne.

Obsodili so Kristusa je izvirna slovenska drama, ki jo je napisal pisatelj in pesnik Branko Rozman. Krstno predstavo je doživela v gledališču Santa Maria del Buen Ayre spomladi 1962. Letos jo bo uprizorilo Slovensko gledališče na Ramón Falconu v novi obliki in zasnovi. Prva predstava bo na tiho nedeljo ob 6 zvečer na odru Slovenske hiše; druga pa na svetno nedeljo prav tam ob isti uri. Na predstavo, ki bo čez vse primeren uvod v skrivnosti velikega tedna in velikonočnega praznika, že sedaj opozarjamo.

DRUŠTVENI OGLASNIK

Sv. maša zadušnica za pok. ing. Albin Mozetič se bo brala v soboto, 20. marca, ob 19 v slovenski kapeli. Zedinjena Slovenija.

ESLOVENIA LIBRE

Editor responsable: Milos Stare
Redactor: José Kroselj
Redacción y Administración:
Ramón Falcoón 4155, Buenos Aires
T. E. 69.9503
Argentina

FRANQUEO PAGADO
Concesión N° 5775
TARIFA REDUCIDA
Concesión N° 3824
Registro Nacional de la Propiedad
Intelectual No. 817.086

Naročnina Svobodne Slovenije za leto 1965: za Argentino \$ 1000.—; za Severno Ameriko in Kanado 7 dolarjev, za pošiljanje z letalsko pošto 12 dolarjev.

Talleres Gráficos Vilko S. R. L., Estados Unidos 425, Bs. Aires. T. E. 33-7213

JAVNI NOTAR
Francisco Raúl Cascante
Escribano Público
Pta. baja, ofic. 2
Cangallo 1642 Buenos Aires
T. E. 35-8827



Ob bridki izgubi moža in očeta, gospoda

Toneta Finka

ki je po težki in dolgi bolezni ter hudem trpljenju, potolažen s tolažili sv. vere, umrl 6. marca 1965, se iskreno zahvaljujemo č. g. dr. Alojziju Starcu, ki ga je obiskoval in tolažil v bolezni, ter za njegove poslovljne besede ob grobu. Prav tako č. g. Janku Merniku za njegovo asistenco pri pogrebu.

Prisrčna zahvala družinam: Kuharjevi, Špehovi in Maroltovi, ki so mu ves čas bolezni pomagale in ga tolažile, kakor tudi vsem prijateljem za številne obiske ter za lepe vence.

Naša globoka zahvala tudi vsem tistim, ki so našega rajnega Toneta prihajali kropiti ter ga tudi spremljali na njegovi zadnji poti.

Žalujejoči

žena Julka s sinom Tonetom v Argentini, v domovini pa oče in sestra.



Za vedno nas je zapustil naš soigralec in nepozabni prijatelj, gospod

Tone Fink

Na božjo njivo v Villegas smo ga spremili v ponedeljek, dne 8. marca 1965.

Prosimo vse soigralce in prijatelje, ki ste rajnega Toneta Finka poznali po njegovih številnih vlogah, da se ga spominjate v molitvi in mu ohranite blag spomin.

Datum sv. maše, ki se bo brala za pokoj njegove duše, bomo sporočili naknadno.

Naj mu bo lahka argentinska zemlja!

Igralci Ciudadelskega odra

NAŠI MLADINI

Urejuje: MARTIN MIZERIT

Leto II.

Štev. 4.

NE KOLIKO...

Minca je zelo zgovorna. Vsaj tak vtis sem dobil, ko sva šla v nedeljo nekaj časa skupaj.

Govorila je to in ono in še mi je h koncu zaupala, kaj vse moli vsak dan: zjutraj in zvečer.

„Veliko, zelo veliko“, sem si mislil, „morda celo preveč!“

In sem potipal: „Pa kaj misliš na to, kar moliš?“

Malo je v zadregi. „Mislim? Ne. Saj znam na pamet!“

„Aha! Potem si čisto navadna ropotuljica, kakršne prodajajo v trgovinah z igračkami. Ropotajo in ropotajo, pa nič ne vedo za to. Seveda ne, ko pa nimajo glave, da bi mislile. Ti jo imaš!“

Minca — ropotuljici je sedaj zmanjkalo besed. Zato sem ji še povedal: „Zapomni si: ne koliko, ampak kako kdo moli! To je važno!“

Mirko Kunčič:

STENSKA URA

Tika, taka, tika — kakor klepetulja stara miga venomer z jezičkom stenska ura in nas kara:

„Ura sedem je, dr, drrr, hej, pokonci, vi zaspanci! Zajtrk že kadi se v skledi: mleko in koruzni žganci.“

Ura osem je, bim bom, V SOLO kličejo vas z zvonce! Mlad lenuh — star potepuh bo s prazno glavo, praznim loncem.“

Tika, taka, tika — dan za dnem tako opleta, nas svari, priganja, krade nam brezskrbna mlada leta.

Šola življenja

(Nadaljevanje)

Strašno slabe volje je bil oni dan Nace, ko sem ga srečal. „No, kaj pa je s teboj?“ sem ga vprašal.

Nič ni odgovoril. Še bolj je zavihal nasek in napel šobici. Bezal in drezal sem vanj toliko časa, da je znil: „Saj si lahko mislite! Spet bo šola, učenje, pisanje nalog in drugo. Pa naj bi bil potem vesel!“

„Oh, to te boli? To pa res ni nič hudega!“ sem mu dejal.

„Za vas že ne, ko pa že vse znate!“ je bruhnil.

„Oh, kje pa!“ sem se mu nasmejal.

„Nič ne zna vsega in tako tudi jaz ne. Vsak se mora učiti — po svoje, seveda. Nas starejše uči življenje, vas mlajše pa šola.“

O „šoli življenja“ ni Nace še nič slišal. Razložil sem mu, kolikor sem vedel in znal. Dodal sem še:

„Veruj mi, da je šola življenja huda, zelo huda. In bolj ko se mlad človek uči, toliko lažje mu je potem v življenju.“

Skrbi zato, da ti šola ne bo v breme, ampak prijetna dolžnost. Le tako boš potem zrel za šolo življenja.“

Fran Milčinski

GOSPOD IN SV. PETER

(Legenda. — Nadaljevanje.)

Tako sta prišla prek širokega pašnika. Pastirica je baš prignala goske, še jih je preštela, potem se je obrnila, da gre domov.

Gospod jo vpraša: „Ali ne boš pazila na gosi?“

Pastirica odgovori: „O, danes se mi mudi nazaj. Moram srečati materi. Bolni leže in nimajo drugega kakor mene. Mi bo že ljubi Bog pazil na goske!“

Gospod pravi Petru: „Čuješ, danes moraš ti paziti na goske!“

Obstala sta oba na pašniku. Sonce je pripekalo, goske pa žive kakor šent.

Pojale so se po travniku semkaj in tjakaj in hotele uhajati proti domu.

Ubogi Peter se je lovil za njimi. Mahal je, kričal in jih vračal. Ne trenutka ni imel miru. Gospod pa je sedel v hladni senci in ga gledal.

Slednjič se je sonce umaknilo za gore. Pastirica je prišla po gosi in Peter se je truden zleknil pod hrast. Bridko je potožil Gospodu in rekel: „Dovolj mi je, nočem več biti Bog.“

Gospod pa pravi: „Peter, počakati moraš do polnoči. Tako sva se zmenila.“

Vzdigneta se in gresta dalje. Bila je že noč, ko prideta v mesto. Stopita v krčmo in vprašata za prenočišče. Krčmar jima ga objubi. Sedeta za mizo in Gospod naroči kruha in vina.

Peter je bil truden in lačen. Dobro mu je del počitek in dišal mu je božji dar. Pa je komaj prvi grižljaj spravil vase, ko se odpro vrata in v krčmo stopi nočni stražar.

Gospod ga vpraša: „Nočni stražar, ti tukaj? Kdo pa namesto tebe čuva?“

„Ej,“ pravi oni, „do polnoči naj ljuči Bog čuva, po polnoči bom pa jaz.“

Peter se je potuhnil in ni maral nič slišati. Ali Gospod ga je rahlo dregnil in spomnil, da je Bog; da bo moral do polnoči čuvati ogenj in tatove po mestu. Peter je čemerem vstal in šel.

Ko se je po polnoči vrnil, je Gospod že sladko spal. Peter je kakor snop padel na posteljo. Oddehnal se je tako glasno, da je zbudil Gospoda. In vzdihnil!

„Bogme, rajši sem le Peter kakor Bog!“

PISAN DROBIZ

Besedna uganka.

Je navada, da le zbada. Jezik dolg za sabo vleče. Vse poveže, kar doseže. Človek pa pred njo trepeče.

Nepopolni račun

4 . 2 5
- 3 4 9 .
. 2 . 4

Dopolni manjkajoče številke, ki so označene s pikami, in napiši ves račun!

Rešene uganke v prihodnji številki.

NAŠI PREGGVORI O VSTAJANJU

Dan se zjutraj lovi Kdor preveč leži, ga rada glava boli. Kdor zgodaj vstaja mu kruha ostaja. Rana ura — zlata ura!

Rešene uganke iz prejšnje številke. Besedna uganka: Dan in noč. — Spomenik: V vodoravnih vrstah bereš: S — alt — sol — eva — pes — Ana — sir — bajta — hrana. Po sredi navzdol: Slovenija.

Urednik se zahvaljuje za poslano rešitve ugank in je vesel mladih reševalcev. Vendar — kot že povedano — zaenkrat ne bo objavljala imena reševalcev!